

Colecția „Ego. Proză“ este coordonată de Lucian Dan Teodorovici.

© 2019 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: © CPDLab/Depositphotos.com

Foto autoare: © Cato Lein

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1,

et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

FIRAN, CARMEN

În apele facerii: roman / Carmen Firan. – Iași: Polirom, 2019

ISBN: 978-973-46-7008-6

821.135.1

Printed in ROMANIA

Carmen Firan

În apele facerii

roman

POLIROM
2019

Peste noapte au transferat-o de la reanimare într-un salon, pentru că aduseseră un proaspăt operat și nu mai aveau paturi. El i-a dat plicul femeii de serviciu să-i aducă cearșafuri curate și să spele pe jos. Perfuzia se terminase, dar nu venea nimeni s-o schimbe. S-a dus el să cheme o asistentă. În cabinet, trei surori medicale stăteau de vorbă și își făceau cafea pe un reșou.

— Aveți răbdare. Stați, vă rog, în salon, știm ce avem de făcut, l-a muștrat cea din tura de noapte, căreia nu apucase încă să-i dea plicul.

Brusc, starea mamei s-a înrăutățit. Apăruse un edem care trebuia drenat. Asistenta ezita să o cheme pe doctorița de gardă.

— Nu mă bag. O să mă certe. Duceți-vă dumneavoastră și bateți la ușă dacă vreți. Să nu așteptăm mai bine vizita de dimineață?

S-a dus el și a bătut timid la ușă pe care scria *Camera de gardă*. N-a răspuns nimeni. A bătut mai tare. Dinăuntru se auzea televizorul mergând. Rula serialul *Dallas*. Ar fi trebuit să țipe, să spargă ușa. Dar se temuse subconștient să nu stârnească furia cuiva care să se răzbune apoi pe mama lui. Autoritățile îl intimidau.

Doctorița a apărut nervoasă după zece minute, când serialul probabil se terminase. Și-a pus mâinile în șolduri și a tunat pe coridor:

— Cine e nesimțitul? Nu mai aveți rușine?

Un șoricel a traversat speriat coridorul, a ieșit dintr-un salon și a intrat pe sub ușa vecurilor. Doctorița nu l-a observat sau era obișnuită cu așa ceva.

— Vă rog să ieșiți, i-a strigat autoritară. Lăsați-ne să ne facem treaba. Bolnava are nevoie de liniște.

La vizita de dimineață, chirurgul a apărut cu toată echipa după el. Un întreg cortegiu de halate albe care impuneau respect și prestanță. A consultat-o pe mama lui, care deschisese ochii și zâmbea blând în gol, fără să poată vorbi. S-a uitat în fișa ei, a dictat câteva instrucțiuni și a trecut mai departe fără să-i arunce lui nicio privire, niciun cuvânt. Următorul. Cortegiul s-a mișcat mai departe odată cu maestrul. Pe seară s-a stins. Anestezistul l-a găsit pe hol în fața morgii, unde rămăsese încremenit, l-a tras deoparte și i-a dat înapoi plicul cu bani.

— Oameni suntem. Odihnească-se în pace.

Au înmormântat-o în cimitirul lipit de parcul orașului. De la groapă, el și tatăl s-au dus să se plimbe pe aleea cu tei care traversa parcul. Mergeau umăr la umăr, cu pieptul greu, tăcuți, pășeau încet, atenți, de parcă ar fi călcat pe un pământ fragil, gata să se desfacă sub ei. S-au așezat pe o bancă. O pasăre a coborât și s-a pus la picioarele lor. O priveau amândoi, pasărea stătea cuminte, își rotea capul de la unul la altul. Tatăl a început să plângă ușor. El l-a luat în brațe și au rămas așa un timp. Când s-au desprins din îmbrățișare, pasărea a zburat cu un fâlfâit omenesc de aripi. O pană s-a desprins și a plutit puțin în aer înainte să se așeze pe bancă lângă ei. El i-a spus tatălui că poate să o păstreze. A pus-o lângă portretul mamei, în dormitor, în casa copilăriei. Îi place s-o găsească acolo de fiecare dată.

La tatăl lui se duce de trei-patru ori pe an și nu stă niciodată mai mult de trei-patru zile. Relațiile lor sunt bărbătești, fără reproșuri ori așteptări înșelate. Tatăl e mulțumit că a ajuns arhitect, îi deplânge eșecul în

căsătorie, dar mai departe nu-și propune să înțeleagă. Nu mai are timp și nici putere. Îi ajunge lumea asta complicată și urâtă prin care se descurcă tot mai greu.

*

Era duminică și aștepta să-l sune Marta. Se trezise pe la șapte și nu mai putuse să adoarmă la loc. Doar cei foarte tineri și fără griji dorm târziu dimineața. Deschisese fereastra și magnetofonul, își făcuse o cafea și intrase la loc sub pătură, încercând să-și acopere prin câteva mișcări vârful picioarelor rămase afară. Îl citea pe Bellow. Literatura americană i se potrivește. Povestirile lui Steinbeck și Saroyan au fost scrise pentru el. O lume de nenăscuți care își duc crucea cu sânge-rece. E bine să știi că și în alte părți ale lumii unii se simt nenăscuți.

Își propti perna sub spate și aprinse o țigară. Afară începuse să plouă cum numai toamna știe să plouă. Oblic și egal. Privi la peretele din fața patului pe care atârna tabloul lui Radu, un peisaj marin în culori închise. Ploaia de afară se prelungea în tablou.

Radu terminase artele plastice și apoi se înscrișese la arhitectură, fără să o termine. Rămăseseră prieteni din vremea studenției. Refuzase, ca și el, să intre în partid, își găsisse o formă de supraviețuire în interiorul cuștii pe care și-o făcuse cât se putea de plăcută și se împăcase oarecum cu limitele. Sau așa credea el.

Radu era mai scund ca el, îndesat, dar cu încheieturi subțiri. Avea degete fine, mai degrabă de pianist. Picta îndrăzneț și neliniștit. Când sora sa se îmbolnăvisese de o boală rară care putea fi tratată doar în străinătate,

Radu s-a dat peste cap să găsească o soluție. A acceptat să facă niște tablouri la comandă cu portrete ale domnitorilor pentru a fi expuse în sediile ambasadelor române și a primit în schimb aprobarea și o sumă de bani pentru tratamentul surorii lui la Viena. S-a împăcat cu ideea compromisului așa cum te împaci cu o minciună spusă pentru binele cuiva, pentru a-l proteja de o realitate crudă sau dureroasă. Își făcuse relații între nomenclaturiști și medici, făcea portrete de copii și neveste, iar uneori chiar le vindea artă adevărată la prețuri bune.

— Îmi pare rău pentru mama ta, i-a spus Radu când a aflat că murise la scurt timp după operație. A fost operată de cel mai mare chirurg de la noi. Și să știi că n-a fost ușor să-l obțin, s-o ia peste rând... Mi-a cerut în schimb să vorbesc cu cineva de sus să fie primit în Academie. Serviciu contra serviciu... Cu sau fără operație, soarta ei ar fi fost aceeași. Tu cel puțin n-ai ce să-ți reproșezi, ai încercat tot ce se putea.

El însă continua să se imagineze urlând și spărgând ușa camerei de gardă.

Radu nu era nenăscut. Ba chiar era dintre puținii care îi țineau piept și îl dezarmau, cel puțin pentru câteva zile. Iar lui îi făceau bine discuțiile în care era contrazis.

— Scutește-mă cu teoriile astea fumate. Nu avem de ales, nu ne putem manifesta decât în lumea asta, așa cum e.

— Nu vreau aici.

— Pleacă atunci! De ce nu pleci? îl întreba Radu puțin nervos, puțin conspirativ.

— De teamă?

— Trebuie să fie altceva.

— Sau din lașitate?

— Ceva te ține aici. Se vede pe tine.

— Ce se vede?

— Ți-e teamă să pleci pentru că nu ai nicio certitudine că în altă parte vei reuși sau că vei avea motivații puternice să te naști.

— Poate.

— Și mai e ceva.

— Ce?

— Tu știi mai bine, mustăcea Radu.

Aflase de Dora? Sau se gândea, pur și simplu, că e nevoie de unul ca el în lumea asta. A te încăpățâna să rămâi nenăscut însemna o rezistență în sine, un samizdat al celor care refuzau să-și accepte condiția.

— De ce nu scrii, mai bine? Scrie toate astea. E interesantă perspectiva ta. Provocatoare. Mi-ar plăcea să aflu mai mult, să înțeleg mai bine. *Verba volant*. Poate să-ți ții un caiet de vise, îl îndemna Radu de fiecare dată, iar el se prefăcea că nu aude.

*

Telefonul se auzise de câteva ori, o dată chiar insistent, dar nu răspunse. Sunt momente în care s-ar eschiva de la orice. Singurătatea e benefică. Te lasă să-ți mesteci tihnit gândurile, să înoți liniștit în apele tale tulburi.

E bine duminica, adică e întrerupere de ritm. Orele trec repede și te apucă așa, o furie să faci ceva deosebit. Incertă zi duminica. Inventată pentru familiști. Se

gătește mult, se mănâncă și mai mult, dimineața se bat covoare, se șterge praful, se spală paharele și se calcă atent cămășile cu guler tare, se cumpără cu o pâine mai mult, se umplu frigidererele cu bere, se fac prăjituri și se citesc toate ziarele. Nu că ar fi ceva de citit în ele. La biserică nu se mai duc decât babele. Părinții fac în grabă lecțiile copiilor, se vizitează pe rând magazinele universale, bărbații dau drumul la radio mai tare ca de obicei, joacă table sau merg la meci, iar după-amiaza ies familiile îmbrăcate frumos să se plimbe la braț pe Corso. Fiecare oraș își are în mod obligatoriu un Corso al lui, promenadă la care copiii sunt luați în pantofii cumpărați cu un număr mai mare să le fie buni și la anu', sunt ținuti din scurt să nu se murdărească și nu li se dă voie să alerge, pentru că duminica nu se cade, ei trebuie să meargă crispați în fața părinților, dichisiți în hainele cele mai bune. Militarii se duc la film, tinerii joacă tenis sau dau ceaiuri dansante, femeii puțin trecute își pun părul pe bigudiuri, se iese la iarbă verde, se fac canaste cu vecinii de pe palier și la urmă toți lăncezesc cu regretul că ziua n-a fost cum ar fi trebuit să fie.

Marta era la telefon, fără-ndoială. Ea știe să aștepte și să ierte. Are o îngăduință de călugăriță, una cu picioare lungi și frumoase. O cunoscuse la un an după divorț, la o petrecere cu prietenii, unde ea venise cu sora lui Radu. Este femeia lângă care poți să taci fără reproșuri. Îl iubește liniștit și statornic. El se complace fără a încerca nimic deosebit, doar un fel de siguranță din care simte nevoia să fugă din când în când, așa cum uneori evada din tandrețea copleșitoare a mamei.